

თარგმანი მომზადებულია საინფორმაციო მიზნებისთვის. გაურკვევლობის თავიდან ასაცილებლად აღვნიშნავთ, რომ *მწვანე ობლიგაციების პრინციპების ოფიციალურ დოკუმენტს* წარმოადგენს მხოლოდ ინგლისურ ენაზე არსებული ვერსია, რომელიც გამოქვეყნებულია ICMA-ს ვებგვერდზე

მწვანე ობლიგაციის პრინციპები

მწვანე ობლიგაციების გამოშვების ნებაყოფლობითი გზამკვლევი

ივნისი 2018

ივნისი 2018

მწვანე ობლიგაციის პრინციპები

მწვანე ობლიგაციების გამოშვების ნებაყოფლობითი გზამკვლევი

შესავალი

მწვანე ობლიგაციების ბაზარი მიზნად ისახავს განსაზღვროს და განავითაროს კაპიტალის ბაზრის როლი ისეთი პროექტების დაფინანსებაში, რომელთაც წვლილი შეაქვთ გარემოსდაცვითი მდგრადობის უზრუნველყოფაში. მწვანე ობლიგაციის პრინციპები (მოპ) ხელს უწყობს მწვანე ობლიგაციების ბაზრის მთლიანობას ისეთი გზამკვლევის საშუალებით, რომელიც რეკომენდაციას უწევს გამჭვირვალობას, ინფორმაციის საჯაროობასა და ანგარიშგებას. მოპ ბაზრის მონაწილეებისთვისაა განკუთვნილი და მიზნად ისახავს უზრუნველყოს ისინი მწვანე პროექტებში კაპიტალის განთავსებისათვის საჭირო ინფორმაციით. მოპ-ის მიზანია დაეხმაროს ემიტენტებს გახადონ თავიანთი ბიზნესი მოდელი გარემოსდაცვით მდგრადობაზე უფრო მეტად ორიენტირებული, ძირითადად, ობლიგაციების ემისიიდან მიღებული თანხების კონკრეტულ პროექტებში მიზანმიმართული.

ობლიგაციების გამოშვება მოპ-ის მიხედვით ნიშნავს ინვესტიციის განხორციელებას ისეთ პროექტში, რომელსაც ცხადი მწვანე მახასიათებლები აქვს. რეკომენდაციას უწევს რა ემიტენტებს მოახდინონ მწვანე ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენების ანგარიშგება, მოპ მხარს უჭერს გამჭვირვალობის მუდმივ ზრდას, რაც გაამარტივებს გარემოსდაცვით პროექტებში ფულადი სახსრების მოძრაობის მონიტორინგს და ამავე დროს გააუმჯობესებს მათი ზემოქმედების შეფასებასაც.

მწვანე ობლიგაციების პრინციპები მწვანე პროექტების კატეგორიების მხოლოდ ზოგად ჩამონათვალს მოიცავს, რაც გამომდინარეობს იქიდან, რომ გარემოსდაცვითი საკითხების გარშემო არსებული მოსაზრებები საკმაოდ მრავალფეროვანია და მათი ზემოქმედების ანალიზი ჯერ კიდევ განვითარების პროცესშია. ამავე დროს, მწვანე ობლიგაციების პრინციპები, საჭიროების შემთხვევაში, ითვალისწინებს მესამე მხარის გამოცდილებას, მათ მიერ შემოთავაზებულ დამატებით განმარტებებს, სტანდარტებსა და კლასიფიკაციას, რათა განსაზღვროს პროექტების გარემოსდაცვითი მდგრადობა. მოპ რეკომენდაციას უწევს ბაზრის ყველა მონაწილეს გამოიყენონ მწვანე ობლიგაციის პრინციპები საკუთარი პრაქტიკის შემუშავებისას და, საჭიროების შემთხვევაში, მიუთითონ სხვა დამატებითი შესაბამისი კრიტერიუმები.

მწვანე ობლიგაციის პრინციპები სარეკომენდაციო ხასიათისა და შემუშავებულია ერთობლივად, მოპ-ისა და სოპ-ის (შემდგომში პრინციპების) წევრების, დამკვირვებლებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით. პრინციპების კოორდინაციას ახორციელებს აღმასრულებელი კომიტეტი. კომიტეტის შემადგენლობის განახლება, როგორც წესი, ხდება ყოველწლიურად, რათა ასახოს საერთაშორისო მწვანე ობლიგაციების ბაზრის ზრდა და განვითარება.

მწვანე ობლიგაციების პრინციპების (მოპ) 2018 წლის გამოშვება

მწვანე ობლიგაციების პრინციპების ეს გამოცემა ეფუძნება 2017 წლის შემოდგომაზე პრინციპების წევრებისა და დამკვირვებლებისაგან მიღებულ უკუკავშირსა და აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ სამდივნოს მხარდაჭერით კოორდინირებული სამუშაო ჯგუფების რეკომენდაციებს.

მოპ-ის 2018 წლის გამოცემა კვლავ ექცევა უცვლელი ოთხი ძირითადი კომპონენტის ჩარჩოებში (ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენება, პროექტის შეფასებისა და შერჩევის პროცესი, ემისიიდან მიღებული თანხების მართვა და ანგარიშგება) და ასევე მოიცავს რეკომენდაციებს გარე ექსპერტის შეფასების შესახებ. იგი ასახავს დამატებით მითითებებსა და განახლებულ განმარტებებს გარე ექსპერტებისთვის, რომლებიც ასევე ცალკეა გამოცემული „მწვანე, სოციალური და მდგრადი განვითარების ობლიგაციების გარე ექსპერტის შეფასების გზამკვლევის“ სახით. ეს უკანასკნელი შედგენილია გარე ექსპერტებთან მჭიდრო თანამშრომლობის საფუძველზე. გზამკვლევი მოცემულია შესაძლო პროექტების კატეგორიები, რომლებიც გარემოსდაცვითი საქმიანობის ხუთ წამყვან მიზანს (კლიმატის ცვლილების შერბილება, კლიმატის ცვლილებასთან შეგუება, ბუნებრივი რესურსების დაცვა, ბიო-მრავალფეროვნების კონსერვაცია, დაბინძურების პრევენცია და კონტროლი) ემსახურება. ასევე აღსანიშნავია, რომ საერთაშორისო და ეროვნული ინიციატივები განმარტებთა შემოღების თაობაზე შესაძლოა დამატებით გზამკვლევად იქცეს მწვანე ობლიგაციის ემიტენტებისთვის. ამ გამოცემაში ასევე ხაზი აქვს გასული მნიშვნელოვანი ცვლილებების დროული ანგარიშგების მნიშვნელობას.

მწვანე ობლიგაციის განმარტება

მწვანე ობლიგაციები არის ობლიგაციები, რომლის ემისიიდან მიღებული თანხები ექსკლუზიურად გამოიყენება ახალი ან/და არსებული მწვანე პროექტების ნაწილობრივ ან სრულად დასაფინანსებლად ან რეფინანსირებისთვის (იხილეთ თავი 1 - ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენება) და შესაბამისობაშია მოპ-ის ოთხ ძირითად კომპონენტთან. ბაზარზე არსებობს სხვადასხვა ტიპის მწვანე ობლიგაციები, რომლებიც დანართ 1-შია განხილული.

მიიჩნევა, რომ ზოგიერთ მწვანე პროექტს თან ახლავს სოციალური სარგებელი და ობლიგაციის მწვანე ობლიგაციად კლასიფიცირება უნდა მოხდეს თავად ემიტენტის მიერ პროექტის ძირითადი მიზნებიდან გამომდინარე. (ობლიგაციას, რომელიც შეგნებულად აერთიანებს სოციალურ და მწვანე პროექტებს, მდგრადი განვითარების ობლიგაციად მიიჩნევენ და შესაბამისი რეკომენდაციები ცალკე გზამკვლევიში წარმოდგენილი: *Sustainability Bond Guidelines*).

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ობლიგაციები, რომლებიც არ აკმაყოფილებს მწვანე ობლიგაციების პრინციპების (მოპ) ოთხ ძირითად კომპონენტს, არ უნდა იქნეს მიჩნეული მწვანე ობლიგაციების ექვივალენტურად.

მწვანე ობლიგაციის პრინციპები

მწვანე ობლიგაციის პრინციპები ნებაყოფლობითი პროცესის გზამკვლევაა, რომელიც რეკომენდაციას უწევს ინფორმაციის საჯაროობასა და გამჭვირვალობას და მწვანე ობლიგაციების გამოშვების მეთოდის განმარტებით, ხელს უწყობს მწვანე ობლიგაციის ბაზრის განვითარებასა და ერთიანობას. მოპ გამოიზნულია ბაზრის მიერ ფართო გამოყენებისთვის: იგი ემიტენტებს უზრუნველყოფს გზამკვლევიტ სანდო მწვანე ობლიგაციის გამოშვებისთვის საჭირო ძირითადი კომპონენტების შესახებ; საჭირო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფით, მოპ ეხმარება ინვესტორებს შეაფასონ თავიანთი მწვანე ინვესტიციის დადებითი გარემოსდაცვითი ეფექტები; მოპ ასევე ეხმარება ანდერრაიტერებს ბაზრის ინფორმაციის გასაჯაროების სტანდარტებზე გადასვლით, რაც, თავის მხრივ, ხელს უწყობს გარიგებების ზრდას.

მწვანე ობლიგაციების პრინციპები იძლევა რეკომენდაციას, რომ ემიტენტებმა უზრუნველყონ მწვანე ობლიგაციების გამოშვების პროცესის გამჭვირვალობა და მასთან დაკავშირებული

ინფორმაციის საჯაროობა, რაც ინვესტორებს, ბანკებს, ანდერრაიტერებს, და სხვა შუამავლებს საშუალებას მისცემს გაიგონ მოცემული მწვანე ობლიგაციის მახასიათებლები. მოპ ხაზს უსვამს იმ ინფორმაციის გამჭვირვალობის, სიზუსტისა და მთლიანობის აუცილებლობას, რომელსაც ემიტენტი დაინტერესებულ მხარეებს წარუდგენს.

მწვანე ობლიგაციის პრინციპები შედგება ოთხი ძირითადი კომპონენტისაგან:

1. ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენება
2. პროექტის შეფასებისა და შერჩევის პროცესი
3. ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების მართვა
4. ანგარიშგება

1. ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენება

მწვანე ობლიგაციების მთავარი არსი მდგომარეობს იმაში, რომ ობლიგაციების ემისიიდან მიღებული თანხები გამოიყენება მწვანე პროექტების დასაფინანსებლად რაც, თავის მხრივ, ფასიანი ქაღალდების სამართლებრივ დოკუმენტაციაში ნათლად უნდა იყოს აღწერილი. ყველა მწვანედ მიჩნეულ პროექტს უნდა გააჩნდეს მკაფიო გარემოსდაცვითი სარგებელი, რომელსაც ემიტენტი შეაფასებს თვისობრივი, ხოლო, სადაც შესაძლებელია, რაოდენობრივი მახასიათებლებით.

იმ შემთხვევაში თუ ემისიიდან მიღებული თანხები მთლიანად ან ნაწილობრივ ხმარდება, ან შეიძლება მოხმარდეს რეფინანსირებას, მაშინ ემიტენტებისთვის რეკომენდირებულია წარმოადგინონ იმის შეფასება თუ როგორია ფარდობა დაფინანსებასა და რეფინანსირებას შორის, და სადაც შესაძლებელია, აჩვენონ რომელი ინვესტიციები ან პროექტის პორტფელი შეიძლება რეფინანსირდეს. ასევე რეკომენდირებულია, ემიტენტებმა მიუთითონ დროის მონაკვეთი წარსულში, როდესაც მოხდა რეფინანსირებული მწვანე პროექტების რეალიზაცია.

მოპ ცალსახად განსაზღვრავს მწვანე პროექტის რამდენიმე ფართო კატეგორიას, რომლებიც ემსახურება ისეთ გარემოსდაცვით მიზნებს, როგორებიცაა კლიმატის ცვლილების

შერბილება, კლიმატის ცვლილებასთან შეგუება, ბუნებრივი რესურსების დაცვა, ბიო-მრავალფეროვნების კონსერვაცია, დაბინძურების პრევენცია და კონტროლი. ქვემოთ მოცემული სია გაცნობითი ხასიათისაა და მოიცავს ყველაზე ფართოდ გამოყენებადი პროექტის სახეობებს, რომლებიც ფინანსდება, ან შეიძლება დაფინანსდეს მწვანე ობლიგაციის ბაზრის მიერ. მწვანე პროექტები ასევე მოიცავს სხვა სათანადო და დამხმარე დანახარჯებს, როგორცაა მაგალითად კვლევისა და განვითარების დანახარჯები (R&D) და შესაძლოა ეკუთვნოდეს ერთზე მეტ კატეგორიას და/ან გარემოსდაცვით მიზანს. ზემოთ ჩამოთვლილი გარემოსდაცვითი მიზნებიდან სამი (დაბინძურების პრევენცია და კონტროლი, ბიომრავალფეროვნების დაცვა და კლიმატის ცვლილებასთან შეგუება) ასევე წარმოადგენს პროექტის კატეგორიას. პროექტის ეს კატეგორიები უფრო ახლოს დგას შესაბამის გარემოსდაცვით მიზნებთან.

ქვემოთ მოცემული მწვანე პროექტების კატეგორიების სია დალაგებული არაა რაიმე წესის მიხედვით და მოიცავს, მაგრამ არაა შეზღუდული შემდეგი კატეგორიებით:

- **განახლებადი ენერჯია** (მათ შორის გენერაცია, გადაცემა, მოწყობილობები და პროდუქტები);
- **ენერგოეფექტურობა** (მაგალითად ენერგოეფექტურობა ახალ და განახლებულ შენობებში, ენერჯის შენახვა, ცენტრალური გათბობა, „სმარტ“ ქსელები, მოწყობილობები და პროდუქტები);
- **გარემოს დაბინძურების პრევენცია და კონტროლი** (მოიცავს გამონახობის შემცირებას, სათბური გაზების კონტროლს, ნიადაგის აღდგენას, დანაკარგების პრევენციას, ნარჩენების შემცირებას, ნარჩენების ეფექტიან გადამუშავებას ელექტრო ენერჯიად);
- **ცოცხალი ბუნებრივი რესურსების და მიწის გამოყენების მდგრადი გარემოსდაცვითი მენეჯმენტი** (მათ შორის მდგრადი გარემოსდაცვითი სოფლის მეურნეობა და მეცხოველეობა; კლიმატისთვის უსაფრთხო სასოფლო-სამეურნეო ტექნოლოგიების, მაგალითად ბიოლოგიური კულტურების დამცავების ან წვეთოვანი ირიგაციული სისტემების დანერგვა; ეკოლოგიურად სუფთა თევზჭერა და აკვაკულტურა; მდგრადი გარემოსდაცვითი მეტყევეობა, მათ შორის ტყის

გაშენება ან ტყის მასივის აღდგენა, ბუნებრივი ლანდშაფტების შენარჩუნება ან აღდგენა);

- **ხმელეთისა და წყლის ბიომრავალფეროვნების კონსერვაცია** (აქ მოისაზრება სანაპიროს, ზღვის და წყალგამყოფების გარემოპირობების დაცვა);
- **ეკოლოგიურად სუფთა ტრანსპორტის საშუალებები** (როგორცაა ელექტრო, ჰიბრიდული, საზოგადოებრივი, სარკინიგზო, უმატორო და მულტიმოდალური ტრანსპორტის საშუალებები, ეკოლოგიურად სუფთა ტრანსპორტის საშუალებებისთვის შესაბამისი ინფრასტრუქტურა, და მათზე გამონახობის შემცირება);
- **ჩამდინარე წყლებისა და ზოგადად წყლების მდგრადი მართვა** (მოიცავს სუფთა ან/და სასმელი წყლის მდგრად ინფრასტრუქტურას, ჩამდინარე წყლების დამუშავებას, მდგრად ურბანულ სადრენაჟო სისტემებს, მდინარის კალაპოტის რეგულირებას და დატბორვის საწინააღმდეგო სხვა მეთოდებს);
- **კლიმატის ცვლილებასთან შეგუება** (მოიცავს ინფორმაციით უზრუნველყოფის სისტემებს, როგორცაა კლიმატზე დაკვირვებისა და ადრეული გაფრთხილების სისტემები);
- **ეკოლოგიურად ეფექტიანი ან/და წრიულ წარმოებასთან (circular economy) ადაპტირებული პროდუქტები, წარმოების ტექნოლოგია და პროცესები** (როგორცაა ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების დანერგვა და განვითარება, რომელთაც დართული ექნება ეკო-ნიშანი ან ეკოლოგიური სერთიფიკატი, რესურსების დამზოგველი შეფუთვა და განაწილება);
- **მწვანე შენობები**, რომელიც აკმაყოფილებს რეგიონულ, ეროვნულ ან საერთაშორისოდ აღიარებულ სტანდარტებს ან სერტიფიცირების მოთხოვნებს.

მოპ-ის მიზანი არაა დააფიქსიროს პოზიცია იმასთან დაკავშირებით, თუ რომელი მწვანე ტექნოლოგია, სტანდარტი, მოთხოვნა ან დეკლარაციაა ოპტიმალური მდგრადი გარემოსდაცვითი სარგებლისთვის. უნდა აღინიშნოს, რომ არსებობს ბევრი საერთაშორისო და ეროვნული ინიციატივა რათა შემოიღონ განმარტებები და ასევე დადგინდეს მათ შორის ურთიერთ-შესაბამისობა. ყოველივე ეს ხელს შეუწყობს მწვანე ობლიგაციების ემიტენტებს იმის გარკვევაში თუ რა შეიძლება მიიჩნიოს ინვესტორმა მწვანედ. ეს განმარტებები ამჟამად განვითარების სხვადასხვა დონეზეა. ემიტენტებსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს მაგალითისთვის შეუძლიათ მიმართონ ბმულებს რესურსცენტრის ვებგვერდზე:

<https://www.icmagroup.org/green-social-and-sustainability-bonds/resource-centre/>

გარდა ამისა არსებობს ბევრი ინსტიტუტი, რომლებიც ამზადებს სხვადასხვა მწვანე და გარემოსდაცვითი საქმიანობის ხარისხის დამოუკიდებელ ანალიზს, რეკომენდაციასა და გზამკვლევს. ზოგადად 'მწვანე' ან მწვანე პროექტის განმარტება შეიძლება განსხვავდებოდეს სხვადასხვა სექტორისა და გეოგრაფიული ადგილის მიხედვით.

2. პროექტის შეფასების და შერჩევის პროცესი

მწვანე ობლიგაციის ემიტენტმა ინვესტორს ცხადად უნდა გააცნოს შემდეგი საკითხები:

- მდგრადი გარემოსდაცვითი მიზნები;
- პროცედურა, რომლის მიხედვითაც ემიტენტი განსაზღვრავს პროექტების შესაბამისობას მწვანე პროექტების ზემოთ ჩამოთვლილ კატეგორიებთან;
- შესაბამისი საკვალიფიკაციო კრიტერიუმები, მათ შორის, გამორიცხვის კრიტერიუმი თუ ამას საჭიროება მოითხოვს ან რაიმე სხვა პროცედურები, რომლებიც გამოიყენება პროექტებთან დაკავშირებული პოტენციური მატერიალური გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების შეფასებასა და მართვაში.

ემიტენტებისთვის რეკომენდირებულია განათავსონ ეს ინფორმაცია გარემოსდაცვით მდგრადობასთან დაკავშირებული ემიტენტის ყოვლისმომცველი მიზნების, სტრატეგიის, პოლიტიკის და/ან პროცესების კონტექსტში. ემიტენტებისთვის ასევე რეკომენდირებულია, გაასაჯაროონ ნებისმიერი სახის მწვანე სტანდარტები ან სერტიფიცირების ნორმები, რომელსაც პროექტის შერჩევისას მიმართავენ.

მოპ მიესალმება მაღალი დონის გამჭვირვალობას და რეკომენდაციას უწევს ემიტენტებს პროექტის შეფასებისა და შერჩევის პროცესში გამოიყენონ გარე ექსპერტის შეფასებები (იხილეთ გარე ექსპერტის შეფასების თავი).

3. ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების მართვა

ემიტენტმა მწვანე ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული წმინდა შემოსავლები ან ამ წმინდა შემოსავლის ექვივალენტი თანხა უნდა ჩარიცხოს ცალკე ანგარიშზე, გადაიტანოს ცალკე პორტფელში ან განკარგოს სხვა შესაბამისი წესით, რაც უნდა დამოწმდეს ემიტენტის მიერ იმ შიდა პროცედურების გამოყენებით რომელიც დაკავშირებულია მწვანე პროექტების სასესხო და საინვესტიციო პროცესებთან.

სანამ მწვანე ობლიგაცია არ დაიფარება, პერიოდულად უნდა მოხდეს ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული წმინდა თანხის რედაქტირება, რათა შესაბამისობაში მოვიდეს იმ პერიოდში არსებული მწვანე ობლიგაციების ფინანსების განაწილებასთან. ემიტენტმა ინვესტორებს უნდა აცნობოს თუ სად მოხდება ემისიიდან მიღებული გაუნაწილებელი წმინდა თანხების დროებით განთავსება.

მოპ მიესალმება მაღალი დონის გამჭვირვალობას და რეკომენდაციას უწევს ემიტენტს ობლიგაციების ემისიიდან მიღებული თანხების მართვისას გამოიყენონ აუდიტორი ან სხვა მესამე მხარე, რათა გადამოწმდეს შიდა აღრიცხვის მეთოდი და მწვანე ობლიგაციების ემისიიდან მიღებული თანხების განაწილება (იხილეთ გარე ექსპერტის შეფასების თავი).

4. ანგარიშგება

ემიტენტებმა მუდმივად უნდა იქონიონ და მოთხოვნის შემთხვევაში ხელმისაწვდომი გახადონ უახლესი ინფორმაცია ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენების შესახებ, რომელიც უნდა განახლდეს ყოველწლიურად შემოსავლების სრულ განაწილებამდე და საჭიროების შემთხვევაში, შემდგომშიც მნიშვნელოვანი ცვლილებების შემთხვევაში. წლიური ანგარიში უნდა მოიცავდეს იმ პროექტების სრულ ჩამონათვალს, რომელშიც მოხდა მწვანე ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენება, ასევე ამ პროექტების მოკლე დახასიათებას, თანხების გადანაწილებასა და პროექტის მოსალოდნელ ზემოქმედებას. თუ კონფიდენციალური შეთანხმებების, კონკურენტული მოსაზრებების ან პროექტების მრავალრიცხოვნების გამო ინფორმაციის დეტალურად გამოქვეყნება შეზღუდულია, მაშინ მოპ რეკომენდაციას უწევს ინფორმაციის გამოქვეყნებას ზოგადი ტერმინების საშუალებით ან აგრეგირებული პორტფელის საფუძველზე (მაგალითად, მთლიანი შემოსავლის რამდენი პროცენტი დაიხარჯა კონკრეტული პროექტის კატეგორიაზე).

პროექტის მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებისას, გამჭვირვალობას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. მოპ რეკომენდაციას უწევს ხარისხობრივი ინდიკატორების გამოყენებას და, სადაც შესაძლებელია, რაოდენობრივი ინდიკატორების გამოყენებასაც (მაგალითად, ენერგო-სიმძლავრე, ელექტროენერჯის გენერაცია, სათბური გაზების გამონაბოლქვის

შემცირება/თავიდან აცილება, ადამიანთა რაოდენობა რომელთაც წვდომა აქვთ სუფთა ენერჯიაზე, წყლის მოხმარების შემცირება, ავტომობილების რაოდენობის შემცირება და ა.შ.) და ასევე, რაოდენობრივი შეფასებისა გამოყენებული ძირითადი მეთოდოლოგიისა ან/და დაშვებების შესახებ ინფორმაციის საჯაროდ გამოქვეყნებას. იმ შემთხვევაში თუ ემიტენტს შეუძლია პროექტის ზემოქმედების მონიტორინგი, მაშინ სასურველია ეს ინფორმაცია შეიტანოს რეგულარულ ანგარიშში.

არსებობს ნებაყოფლობითი გზამკვლევები, რომლებიც მიზნად ისახავს ზემოქმედების ანგარიშგებისთვის ერთიანი პრინციპების შექმნას ენერგოეფექტურობის, განახლებადი ენერჯის, წყლისა და ჩამდინარე წყლების პროექტებისა და ნარჩენების მართვის პროექტებისთვის (აღნიშნული დოკუმენტები ხელმისაწვდომია რესურსცენტრს ვებგვერდის შემდეგ მისამართზე:

<https://www.icmagroup.org/green-social-and-sustainability-bonds/resource-centre/>. გზამკვლევები მოიცავს ზემოქმედების ანგარიშგების ფორმატის შაბლონებს პროექტისა და პორტფელის დონეზე, რომლის ცვლილებაც ემიტენტებს შეუძლიათ საკუთარი საჭიროების მიხედვით. მოპ მიესალმება ინიციატივებს, რომლებიც ხელს შეუწყობს ინფორმაციის დამატებითი წყაროების შექმნას პროექტების ზემოქმედების ანგარიშგებისთვის, რომელთა ათვისება ან/და ადაპტაცია მოხდება საჭიროებების მიხედვით. გზამკვლევები სხვა დამატებითი სექტორებისთვის შემუშავების პროცესშია.

შემაჯამებელი დოკუმენტის არსებობა, რომელიც ასახავს მწვანე ობლიგაციის ან მწვანე ობლიგაციის პროგრამის მნიშვნელოვან მახასიათებლებს და მოპ-ის ოთხ ძირითად კომპონენტთან შესაბამისობას, შეიძლება ბაზრის მონაწილეებს დაეხმაროს ინფორმაციის მიღებაში. ამ მიზნით, შეჯამების შაბლონები ხელმისაწვდომია რესურსცენტრის ვებგვერდის შემდეგ მისამართზე:

<https://www.icmagroup.org/green-social-and-sustainability-bonds/resource-centre/>, რომელიც შევსების შემდეგ შესაძლოა გამოქვეყნდეს საჯაროდ (იხილეთ რესურსცენტრის თავი ქვემოთ).

გარე ექსპერტის შეფასება

ემიტენტებისთვის რეკომენდირებულია მწვანე ობლიგაციის და პროგრამის გამოშვების შემთხვევაში გამოიყენონ გარე ექსპერტის მომსახურება, რათა მან დაადასტუროს ემიტენტის მიერ გამოშვებული მწვანე ობლიგაციის ან პროგრამის მოპ-ის ოთხ ძირითად კომპონენტთან შესაბამისობა. არსებობს სხვადასხვა გზა, რომელთა მეშვეობით ემიტენტებს შეუძლიათ მიიღონ გარე დახმარება მწვანე ობლიგაციებთან დაკავშირებული შიდა პროცედურების ფორმულირებისთვის. ასევე არსებობს შეფასების რამდენიმე დონე და სახეობა, რომლებიც შეიძლება მიეწოდოს ბაზარს.

ემიტენტს შეუძლია შეფასებისთვის მიმართოს კონსულტანტებს ან/და ინსტიტუტებს, რომელთაც გააჩნიათ აღიარებული ექსპერტიზა გარემოსდაცვითი მდგრადობის ან მწვანე ობლიგაციების ემისიასთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებში. ამ საკითხებმა შეიძლება მოიცვას ემიტენტისთვის მწვანე ობლიგაციების ჩარჩოს ჩამოყალიბება ან მწვანე ობლიგაციის ემიტენტის ანგარიშგება. რჩევები ან საკონსულტაციო მომსახურება გულისხმობს ემიტენტთან თანამშრომლობას და განსხვავდება გარე ექსპერტის შეფასებებისაგან. მოპ მიესალმება მწვანე ობლიგაციის ან მწვანე ობლიგაციის პროგრამასთან დაკავშირებული აქტივების ან საქმიანობების გარემოსდაცვითი მახასიათებლების დამოუკიდებელ შეფასებას, სადაც მიზანშეწონილია.

დამოუკიდებელი გარე ექსპერტის შეფასებების მასშტაბი შეიძლება განსხვავდებოდეს და მიმოიხილავდეს მწვანე ობლიგაციის ჩარჩოს/ პროგრამას, ინდივიდუალური მწვანე ობლიგაციის გამოშვებას, ძირითად აქტივებს ან/და პროცედურებს. შეფასებები დაყოფილია ფართო კატეგორიებად და ზოგიერთი შემფასებელი სთავაზობს ერთზე მეტი კატეგორიის მომსახურებას, ცალკე ან კომბინირებულად:

1. **მეორე მხარის მოსაზრებები:** ინსტიტუტს, რომელსაც ექსპერტიზა გააჩნია გარემოსდაცვით საკითხებში და ემიტენტისგან დამოუკიდებელია, შეუძლია მეორე მხარის მოსაზრებები გასცეს. ინსტიტუტი უნდა იყოს მწვანე ობლიგაციის ჩარჩოს საკითხებში ემიტენტის მრჩეველისგან დამოუკიდებელი ან ინსტიტუტის ფარგლებში უნდა არსებობდეს შესაბამისი პროცედურები, როგორცაა მაგალითად საინფორმაციო ბარიერები, რაც მეორე მხარის მოსაზრებების

დამოუკიდებლობას უზრუნველყოფს. ეს ჩვეულებრივ მოიცავს მწვანე ობლიგაციის პრინციპებთან შესაბამისობის შეფასებას. კერძოდ, მასში შეიძლება შეფასდეს ემიტენტის ფართო მიზნები, სტრატეგია, გარემოსდაცვითი მდგრადობასთან დაკავშირებული პოლიტიკა და/ან პროცესები. აგრეთვე, იგი შეიძლება მოიცავდეს ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენებისათვის განკუთვნილი პროექტების გარემოსდაცვითი მახასიათებლების შეფასებას.

2. **დამოწმება:** ემიტენტს შეუძლია მიიღოს დამოუკიდებელი დამოწმება განსაზღვრული კრიტერიუმების მიმართ, რაც, როგორც წესი, ეხება ბიზნეს პროცესებს ან/და გარემოსდაცვითი კრიტერიუმებს. დამოწმება შეიძლება ორიენტირებული იყოს შიდა ან გარე სტანდარტებთან ან ემიტენტის მიერ გაცხადებულ პროცედურებთან შესაბამისობის დადგენაზე. ასევე, დაკავშირებული აქტივების გარემოსდაცვითი მდგრადობის მახასიათებლების შეფასებას შეიძლება ეწოდოს შესაბამისობის შემოწმება და შეიძლება, ეფუძნებოდეს გარე კრიტერიუმებს. ემიტენტის მიერ ემისიიდან მიღებული თანხების გამოყენების შიდა დაკვირვების მეთოდის, მწვანე ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების განაწილების, გარემოსდაცვითი ზეგავლენის შესახებ განაცხადის ან ანგარიშგების მოპოვება-თან შესაბამისობის დასაბუთება და ატესტაცია ასევე შეიძლება მიჩნეულ იქნეს დამოწმებად.

3. **სერტიფიცირება:** ემიტენტს შეუძლია განახორციელოს მწვანე ობლიგაციების, მწვანე ობლიგაციების ემისიის ჩარჩოს ან ემისიის გზით მიღებული თანხების გამოყენების პროცედურების სერტიფიცირება აღიარებული გარე მწვანე შეფასების სტანდარტის ან ეტიკეტის მიხედვით. სტანდარტი ან ეტიკეტი განსაზღვრავს კონკრეტულ კრიტერიუმებს, რომელთან შესაბამისობასაც ამოწმებს კვალიფიციური, აკრედიტებული მესამე მხარე, რომელსაც შეუძლია მოახდინოს სერტიფიცირების კრიტერიუმთან თავსებადობის დამოწმება.

4. **მწვანე ობლიგაციისთვის ქულის/რეიტინგის მინიჭება:** ემიტენტს შეუძლია მოახდინოს თავისი მწვანე ობლიგაციების მწვანე ობლიგაციების ემისიის ჩარჩოს ან მნიშვნელოვანი მახასიათებლების როგორცაა ემისიიდან

მიღებული თანხების გამოყენების შეფასება აღიარებული სარეიტინგო მეთოდოლოგიის მიხედვით კვალიფიციური მესამე მხარის მიერ, როგორცაა სპეციალიზებული კვლევითი ცენტრები ან სარეიტინგო სააგენტოები. შედეგები შეიძლება მოიცავდეს გარემოსდაცვითი მიმართულებით მუშაობის შეფასების მონაცემებს და პროცესებს მოპოვების ან სხვა ნიშნულის მიმართ. მსგავსი ტიპის ქულა/რეიტინგი განცალკევებულია ემიტენტის საკრედიტო რეიტინგისგან. მიუხედავად ამისა, იგი შეიძლება მატერიალურ გარემოსდაცვით რისკებსაც ასახავდეს.

გარე ექსპერტის შეფასება შეიძლება იყოს ნაწილობრივი, რომელიც მოიცავს ემიტენტის მწვანე ობლიგაციების ან შესაბამისი მწვანე ობლიგაციების ემისიის ჩარჩოს მხოლოდ გარკვეულ ასპექტებს. ასევე, გარე ექსპერტის შეფასება შეიძლება იყოს სრული, რა შემთხვევაშიც იგი ითვალისწინებს მწვანე ობლიგაციების პრინციპების ოთხივე ძირითად კომპონენტთან შესაბამისობის დადგენას. მოპოვების ითვალისწინებს, რომ გარე ექსპერტის შეფასების დროითი განრიგი შეიძლება დამოკიდებული იყოს ემისიის შედეგად მიღებული სახსრების გამოყენების ხასიათზე, ხოლო შეფასების გამოქვეყნება შეიძლება იზღუდებოდეს ბიზნესის კონფიდენციალურობის მოთხოვნებით.

მოპოვების თანახმად, რეკომენდირებულია გარე ექსპერტის შეფასების საჯაროდ გამოქვეყნება და ასევე, გარე ექსპერტის შეფასებისთვის განკუთვნილი შაბლონის გამოყენება, რომელიც ხელმისაწვდომია რესურსცენტრის შემდეგ ვებ-მისამართზე: <https://www.icmagroup.org/green-social-and-sustainability-bonds/resource-centre/>. ასევე სასურველია თუ გარე ექსპერტები შეავსებენ გარე ექსპერტის შეფასების მომსახურების შაბლონს (the External Review Service Mapping Template), რომელიც ხელმისაწვდომი იქნება ICMA-ის ვებგვერდზე.

მოპოვებელი შეფასების მწარმოებლებს მოუწოდებს შეფასების ფარგლებში გაამყდავონ ინფორმაცია საკუთარი კომპეტენციისა და საჭირო კვალიფიკაციის შესახებ, ასევე ცხადად წარმოადგინონ ჩატარებული შეფასების არეალი. საუკეთესო პრაქტიკის ხელშეწყობის მიზნით მოპოვება-ში შეიმუშავა გარე ექსპერტის შეფასების ნებაყოფლობითი სახელმძღვანელო. სახელმძღვანელო პრინციპები წარმოადგენს ბაზარზე დაფუძნებულ ინიციატივას გარე ექსპერტის შეფასების პროცესზე ინფორმაციისა და გამჭვირვალობის უზრუნველსაყოფად, მათ შორის ემიტენტების, ანდერრაიტერების, ინვესტორების, სხვა დაინტერესებული მხარეების და თავად გარე ექსპერტებისთვის.

რესურსცენტრი

რეკომენდირებული შაბლონები და მწვანე ობლიგაციის სხვა მასალები ხელმისაწვდომია რესურსცენტრის ვებგვერდზე შემდეგ მისამართზე: <https://www.icmagroup.org/green-social-and-sustainability-bonds/resource-centre>. შევსებული შაბლონები ბაზრის ინფორმირების მიზნით შესაძლებელია გამოქვეყნდეს რესურსცენტრის ვებგვერდზე ზემოთ მოცემულ მისამართზე განთავსებული ინსტრუქციის მიხედვით.

პასუხისმგებლობის შეზღუდვის განაცხადი

მწვანე ობლიგაციის პრინციპები არის ნებაყოფლობითი პროცედურების გზამკვლევი და იგი არ წარმოადგენს შეთავაზებას ფასიანი ქაღალდების ყიდვის ან გაყიდვის თაობაზე ან რაიმე სახის (საგადასახადო, სამართლებრივი, გარემოსდაცვითი, სალრიცხვო ან მარეგულირებელი) რჩევას მწვანე ობლიგაციების ან სხვა ფასიანი ქაღალდების შესახებ. მწვანე ობლიგაციის პრინციპები არ წარმოშობს არც უფლებას, და არც ვალდებულებას, რომელიმე საჯარო ან კერძო პირის მიმართ. ემიტენტები მწვანე ობლიგაციების პრინციპებს ნებაყოფლობით და დამოუკიდებლად ითვისებენ და ნერგავენ, მწვანე ობლიგაციების გზამკვლევზე ყოველგვარი დამოკიდებულების გარეშე და თავად არიან პასუხისმგებელი მწვანე ობლიგაციების გამოშვების გადაწყვეტილებაზე. მწვანე ობლიგაციების ანდერაიტერები არ არიან პასუხისმგებელი ემიტენტების მიერ მწვანე ობლიგაციებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შეუსრულებლობისათვის და არც ამ ობლიგაციების ემისიიდან მიღებული თანხების არამიზნობრივად გამოყენებისათვის. თუ არსებობს შეუთავსებლობა მწვანე ობლიგაციის პრინციპებსა და შესაბამის კანონებს, დებულებებსა და რეგულატორულ ნორმებს შორის, უპირატესობა ადგილობრივ კანონებს, დებულებებს და ნორმებს მიენიჭება.

დანართი I

მწვანე ობლიგაციის სახეები

ამჟამად არსებობს ოთხი სახის მწვანე ობლიგაცია (ბაზრის განვითარებასთან ერთად, შესაძლებელია, მწვანე ობლიგაციების სახეობების რაოდენობაც გაიზარდოს, რაც მწვანე ობლიგაციების პრინციპების ყოველწლიურ განახლებებში იქნება ასახული):

- **ობლიგაციის ემისიიდან მიღებული თანხების სტანდარტული გამოყენების მწვანე ობლიგაცია:** მწვანე ობლიგაციის პრინციპების შესაბამისი, სტანდარტული სავალო ვალდებულება ემიტენტის მიმართ მოთხოვნის უფლებით.
- **მწვანე შემოსავლის ობლიგაცია:** მწვანე ობლიგაციის პრინციპების შესაბამისი, სავალო ვალდებულება ემიტენტის მიმართ მოთხოვნის უფლების არ ქონით, რომლის საკრედიტო რისკიც დაკავშირებულია შემოსავლების, საკომისიოების, გადასახადების და სხვა წყაროებიდან შემოსულ ფულად ნაკადებზე და რომლის ემისიიდან მიღებული შემოსავლები გამოიყენება დაკავშირებულ ან არადაკავშირებულ მწვანე პროექტებში.
- **მწვანე პროექტის ობლიგაცია:** ემიტენტის მიმართ მოთხოვნის უფლების მქონე ან არ მქონე, მწვანე ობლიგაციის პრინციპების შესაბამისი ობლიგაცია, რომელიც მიმართულია ერთი ან რამდენიმე მწვანე პროექტის დაფინანსებაზე და პროექტებთან დაკავშირებულ რისკზე ინვესტორი თავად აგებს პასუხს.
- **მწვანე უზრუნველყოფილი ობლიგაცია:** მწვანე ობლიგაციის პრინციპების შესაბამისი ობლიგაცია, რომელიც უზრუნველყოფილია ერთი ან რამდენიმე კონკრეტული მწვანე პროექტით, როგორცაა უზრუნველყოფილი ობლიგაცია, იპოთეკით და აქტივებით უზრუნველყოფილი ფასიანი ქაღალდები და სხვა. გადახდის მთავარი წყაროა აქტივების ფულადი ნაკადები.

შენიშვნა 1:

უნდა აღინიშნოს, რომ ასევე არსებობს ბაზარი ისეთი გარემოსდაცვითი, კლიმატის ან სხვა მსგავსი თემატიკის ობლიგაციების (ზოგიერთ შემთხვევაში მოიხსენიებენ, როგორც "pure play"), რომლებიც გამოშვებულია ძირითადად ან მთლიანად გარემოსდაცვითი მდგრადობის სფეროში მომუშავე ორგანიზაციების მიერ, მაგრამ არ შეესაბამება მოპ-ის ოთხ ძირითად კომპონენტს. ასეთ შემთხვევაში, უნდა მოხდეს ინვესტორების ინფორმირება შესაბამისად, რათა არ მოხდეს ასეთი მწვანე ობლიგაციების მოპ-ის შესაბამის ობლიგაციასთან გაიგივება. ამ ორგანიზაციებისთვის რეკომენდირებულია, სადაც შესაძლებელია, გამოიყენონ მოპ-ის შესაბამისი პროცედურები (მაგ: ანგარიშგება) არსებული გარემოსდაცვითი, კლიმატის ან სხვა სახელით ცნობილი ობლიგაციებისთვის და უზრუნველყონ მომავალი ემისიების შესაბამისობა მწვანე ობლიგაციის პრინციპებთან.

შენიშვნა 2:

აღიარებულია, რომ არსებობს მდგრადი განვითარების თემატური ობლიგაციების ბაზარი, რომლითაც ხდება მწვანე და სოციალური პროექტების კომბინაციის დაფინანსება, მათ შორის ისეთი ობლიგაციების, რომლებიც დაკავშირებულია მდგრადი განვითარების მიზნებთან ("SDG").

ზოგიერთ შემთხვევაში, ასეთი ობლიგაციები გამოშვებულია იმ ორგანიზაციების მიერ, რომლებიც ძირითადად ან მთლიანად ჩართული არიან მდგრადი განვითარების საქმიანობაში, მაგრამ მათი ობლიგაციები არ შეესაბამება მოპ-ის და სოპ-ის პრინციპების ოთხ ძირითად კომპონენტს. ასეთ შემთხვევაში საჭიროა ინვესტორების შესაბამისი ინფორმირება და სათანადო ზომების მიღება, რომ არ მოხდეს მოპ-ის და სოპ-ის თვისებების მინიჭება ასეთი ტიპის მდგრადი განვითარების ან SDG ობლიგაციებისთვის. ასეთ ორგანიზაციებს მოუწოდებენ, რომ სადაც შესაძლებელია დაწერონ მოპ-ის და სოპ-ის საუკეთესო პრაქტიკა (მაგალითად, ანგარიშგება) უკვე არსებული მდგრადი განვითარების თემატიკის, SDG ან სხვა მსგავსი ტიპის ობლიგაციებისთვის, და მომავალში ობლიგაციები მოპ-ის და სოპ-ის პრინციპებთან შესაბამისობით გამოუშვან.

უნდა აღინიშნოს, რომ მოპ-ის და სოპ-ის მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDG) შესაბამისობის რუკა უკვე ხელმისაწვდომია. იგი მიზნად ისახავს ემიტენტებს, ინვესტორებს და ობლიგაციების ბაზრის მონაწილეებს მიაწოდოს ფართო ჩარჩო, რათა მათ შეძლონ მწვანე, სოციალური და მდგრადი განვითარების ობლიგაციების/ობლიგაციების პროგრამების ფინანსური მიზნების SDG-თან მიმართებაში შეფასება. აღნიშნული ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია ICMA-ის ვებგვერდის შემდეგ მისამართზე: <https://www.icmagroup.org/green-social-and-sustainability-bonds>.

მწვანე ობლიგაციის გამოშვების
ნებაყოფლობითი გზამკვლევი

Contact details

ICMA Paris Representative Office

62 rue la Boétie

75008 Paris

France

Tel: +33 1 70 17 64 70

greenbonds@icmagroup.org

www.icmagroup.org

Please scan to
download this brochure.